

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU ZASAD WYKONYWANIA
ZAWODU LUB ZASAD ETYKI

(EGZAMIN ADWOKACKI – 27 MARCA 2020 r.)

Przy rozwiązaniu zadania egzaminacyjnego zastosowanie znajdują:

1. Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1513, z późn. zm.).
2. Zbiór Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu (Kodeks Etyki Adwokackiej – dalej jako „KEA”) – Obwieszczenie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu („KEA”).
3. Regulamin wykonywania zawodu adwokata w kancelarii indywidualnej lub spółkach (dalej „Regulamin”) – Obwieszczenie Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 7 lipca 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Regulaminu wykonywania zawodu adwokata w kancelarii indywidualnej lub spółkach.

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, w sporządzonej opinii prawnej zdający, mając na względzie interes publiczny, powinien ocenić z punktu widzenia obowiązujących zasad wykonywania zawodu adwokata i zasad etyki zachowanie adwokata Adama Adamskiego i wskazać ich naruszenia, zwracając przy tym uwagę na następujące kwestie:

1. Z naruszeniem postanowień § 4 ust. 10 Regulaminu, umowa wspólnoty biurowej łącząca adwokatów Adama Adamskiego, Bartosza Bielskiego i Cezarego Czerskiego nie została zawarta w formie pisemnej oraz jej strony nie określiły sposobu rozliczania wydatków związanych z wykonywaniem zawodu we wspólnocie biurowej.
2. Z naruszeniem postanowień § 1 ust. 13 w zw. z § 1 ust. 10 Regulaminu, adwokat Adam Adamski, rozpoczynając działalność w filii kancelarii adwokackiej w Lublinie, nie dopełnił obowiązku zawiadomienia w terminie tygodniowym okręgowej rady adwokackiej właściwej ze względu na jego siedzibę zawodową, a jedynie zawiadomił o tym okręgową radę adwokacką właściwą ze względu na miejsce działania filii (por. § 1 ust. 13: „O rozpoczęciu działalności filii kancelarii adwokackiej, zgodnie z postanowieniami § 1 ust. 10 Regulaminu zawiadamia się zarówno okręgową radę adwokacką właściwą ze względu na siedzibę zawodową adwokata lub siedzibę spółki,

w której adwokat wykonuje zawód, jak i okręgową radę adwokacką właściwą ze względu na miejsce działania filii lub oddziału”).

3. Adwokatowi nie wolno używać wyrażen czy zwrotów obraźliwych ani **grozić ściganiem karnym lub dyscyplinarnym**. Zgodnie z treścią § 16 i § 17 KEA, adwokat korzystając z zagwarantowanego mu przy wykonywaniu czynności zawodowych prawa do wolności słowa, powinien zachować umiar, współmierność i oględność w wypowiedziach, przy czym nie wolno mu grozić ściganiem karnym. *„Niezależnie od sytuacji adwokatowi nie wolno ani ustnie, ani pisemnie uciekać się do groźby skierowania sprawy na drogę ścigania karnego lub dyscyplinarnego i uzależniania podjęcia w tym celu działań od zachowania osoby, do której się zwraca”* (orzeczenie WSD z 7 września 2013 r., WSD 127/12 zob. Jerzy Nauman. Zbiór zasad etyki adwokackiej i godności zawodu. Komentarz, wyd. C. H. Beck, Warszawa 2017 r. s. 218). *„Niezależnie od stopnia konfliktu interesów charakteryzujących spór pomiędzy stroną przeciwną a stroną, którą reprezentuje radca prawny lub adwokat, profesjonalnemu pełnomocnikowi nie wolno ani pisemnie, ani nawet ustnie uciekać się do groźby skierowania sprawy na drogę ścigania karnego lub dyscyplinarnego, jeśli przeciwnik procesowy strony reprezentowanej przez radcę prawnego lub adwokata nie spełni określonych żądań lub życzeń tej strony”* (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., SDI 9/12, LEX nr 1228690). Byłaby to forma szantażu, co w postępowaniu adwokata jest niedopuszczalne.
4. Adwokat Adam Adamski podejmując się prowadzenia sprawy przeciwko klientom adwokatów, z którymi współpracował w ramach łączącej ich umowy o stałej współpracy i to w tak bliskiej łączności czasowej z datą jej zakończenia, naruszył zasadę lojalności, wynikającą z § 31 ust. 2 KEA („adwokat zobowiązany jest do najwyższej lojalności wobec kolegów współpracujących w ramach kancelarii lub spółki i **powstrzymania się od jakichkolwiek działań naruszających taką lojalność również po zakończeniu współpracy**”).
5. Zgodnie z treścią § 22 lit. a KEA, adwokatowi nie wolno podjąć się prowadzenia sprawy ani udzielić pomocy prawnej, jeżeli udzielił wcześniej pomocy prawnej stronie przeciwnej w tej samej sprawie lub w sprawie z nią związanej. Adwokat, który był pełnomocnikiem męża w sprawie o rozwód, nie może się stać pełnomocnikiem żony w sprawie o podział majątku wspólnego. W kontekście tej normy liczy się więc sam fakt udzielenia takiej pomocy prawnej, natomiast nie ma znaczenia dla bytu przewinienia adwokata, czy uzyskaną wówczas wiedzę wykorzysta w przyszłości

przeciwko stronie w tej sprawie bądź w innych sprawach (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r., sygn. akt SDI 1/06, LEX nr 568789; podobnie orzeczenie WSD z 27 października 2012 r., WSD 82/12, zob. Katarzyna Korczyńska, Radosław Baszuk. Etyka adwokacka. Wybór orzeczeń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego. C. H. Beck, Warszawa 2015. str. 56). Zachowanie adwokata Adama Adamskiego jest typowym przykładem wystąpienia konfliktu interesów. Sprawa o podział majątku dorobkowego między byłymi małżonkami jest konsekwencją orzeczenia rozwodu i jest ze sprawą rozwodową związana.

6. Zawiadomienie sądu w dniu rozprawy i to na kilkanaście minut przed jej wywołaniem, o niemożności przybycia na nią z powodu kolizji z innymi czynnościami zawodowymi, nie może być uznane za niestawiennictwo usprawiedliwione. Zgodnie z § 30 ust. 1 i 2 KEA, adwokat obowiązany jest zawiadomić sąd lub organ, przed którym występuje, o niemożności wzięcia udziału w czynnościach i usprawiedliwić swoje niestawiennictwo, a przede wszystkim, zgodnie z art. 37a ust. 1 ustawy – Prawo o adwokaturze, powinien ustanowić zastępstwo procesowe (substytucja) tak, aby prowadzona przez niego sprawa nie doznała uszczerbku. Kolizja terminów nie uprawnia do rozwiązywania jej poprzez wniosek o zmianę jednego z tych terminów, tym bardziej, że kolizja ta nastąpiła na skutek działania samego adwokata. Adwokat wiedząc o obowiązkowym stawiennictwie na rozprawie w sprawie karnej w charakterze obrońcy ustanowionego z urzędu i znając wcześniej termin rozprawy, nie powinien przyjąć kolejnego zlecenia, jeśli nie jest w stanie zapewnić prawidłowego toku obu postępowań. Z zasad koleżeństwa nadto wynika, że adwokat, który nie może się stawić w sądzie w wyznaczonym czasie, powinien wcześniej zawiadomić o tym adwokatów występujących w tej sprawie (§ 40 lit. a KEA).
7. Zgodnie z § 58 KEA, adwokatowi nie wolno brać udziału w czynnościach egzekucyjnych, z którymi wiąże się użycie środków przymusu bezpośredniego. Aktualna redakcja § 58 KEA nie wyłącza *ex definitione* udziału adwokata w czynnościach egzekucyjnych, to jednak w sytuacjach zastosowania środków przymusu udział adwokata pozostaje w konflikcie z zasadą wynikającą z tej regulacji.
8. Zachowanie adwokata polegające na użyciu pod adresem kuratora sądowego określeń: „brak profesjonalizmu”, „bezduszny terrorysta” podlega ocenie z punktu widzenia § 17 oraz § 27 KEA – zasada umiaru i taktu (adwokat obowiązany jest zachować umiar i takt wobec sądów, urzędów i instytucji, przed którymi występuje).

Sformułowanie „*bezdušny terrorysta*” stanowi naduŹycie adwokackiej wolności słowa, zagwarantowanej w art. 8 ustawy – Prawo o adwokaturze.

9. Zawinione niepłacenie składki korporacyjnej stanowi poważne naruszenie zasad etyki zawodowej i stanowi delikt dyscyplinarny opisany w § 65 KEA. Niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej, adwokata, który zalega - pomimo wezwania – z zapłatą składki dłuŹej niŹ 6 miesięcy, okręgowa rada adwokacka moŹe na podstawie art. 44 ust. 3 ustawy – Prawo o adwokaturze zawiesić w czynnościach zawodowych, do czasu uiszczenia naleŹności.